

تدوین استراتژی توسعه ورزش روستایی و بومی و محلی استان گلستان

محمد علی نودهی^۱

مجتبی احمدی^۲

غلامرضا نودهی^۳

محمد صادق داداشی^۴

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۴/۲/۵

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۴/۹/۴

هدف از اجرای این تحقیق، تدوین استراتژی توسعه ورزش روستایی و بومی و محلی استان گلستان بود. روش تحقیق حاضر توصیفی-تحلیلی، از نظر نتایج کاربردی و به لحاظ نوع مطالعه موردی است. جامعه آماری این تحقیق شامل اساتید دکتری تربیت بدنی دانشگاه های استان، مدیران ادارات ورزش و جوانان و هیات های ورزش روستایی استان برابر با ۹۴ نفر بود. به دلیل محدودیت جامعه، نمونه گیری به صورت تمام شمار انجام شد. برای گردآوری اطلاعات مورد نیاز از پرسشنامه محقق ساخته استفاده گردید. روایی پرسشنامه از سوی ۱۰ نفر از اساتید دکتری مدیریت ورزشی مورد تایید قرار گرفت. پایایی پرسشنامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۸۲ به دست آمد. برای تجزیه و تحلیل داده ها از آمار توصیفی (رسم جداول، نمودار و ...) و استنباطی (آزمون فریدمن) استفاده شد.

در مجموع، ۱۲ نقطه قوت، ۱۲ نقطه ضعف، ۱۲ فرصت و ۱۰ تهدید مورد شناسایی قرار گرفتند. نتایج نشان داد که مهمترین نقطه قوت، کسب مدال در برخی از رشته ها در سطوح ملی و بین المللی؛ مهمترین ضعف، توجه ناکافی به ورزش روستاها و عشایر؛ مهمترین فرصت، حضور قبایل و فرهنگ های مختلف در مناطق روستایی و مهمترین تهدید ورزش روستایی استان، نفوذ فرهنگ جوان پسند غربی بود. با توجه به تجزیه و تحلیل های صورت گرفته، موقعیت راهبردی ورزش روستایی در منطقه WT (تدافعی) قرار گرفت. بر این اساس،

^۱ دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد گرگان، ایران (نویسنده مسئول)

E-mail: mnodehi2006@yahoo.com

^۲ دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد بندرگز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرگز، ایران

^۳ دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد بندرگز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرگز، ایران

^۴ استادیار مدیریت ورزشی، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد بندرگز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرگز، ایران

راهبردهای توسعه ورزش روستایی استان شامل ۳ راهبرد SO، ۲ راهبرد ST، ۲ راهبرد WO و ۴ راهبرد WT تدوین شد.

واژگان کلیدی: استراتژی، ورزش روستایی، بومی محلی و استان گلستان

مقدمه

توجه به نیاز کودک برای بازی کردن در تمام جوامع بشری رایج بوده و در کشور ما از گذشته های دور، موجب پیدایش بازی های بومی - محلی شده است (گرین فیلد^۱، ۱۹۹۴: ۶۱). بازی های بومی - محلی از گذشته در سرزمین پهناور و کهنسال ایران با وجود تنوع آب و هوا و گوناگونی ریشه های فرهنگی رایج بوده اند. این بازی ها که حاوی ارزش های انسانی و اخلاقی و ابزاری برای انتقال عقاید، فرهنگ و تمدن از نسلی به نسل دیگر بوده اند، در سال های اخیر با صنعتی شدن زندگی به دست فراموشی سپرده شده اند و بازی های رایانه ای جای آنها را گرفته اند (احمدزاده و همکاران، ۱۳۹۳: ۶۴). یکی از ویژگی های مهم بازی های بومی - محلی، استفاده از ابزار و امکانات محل زندگی و عدم نیاز به تجهیزات خاص است. این بازی ها از میراث فرهنگی هر ملتی ببه شمار می آیند و شامل حرکات متنوعی هستند که می توانند موجبات رشد مهارت های بنیادی را فراهم آورند (گرین فیلد، ۱۹۹۴: ۶۳). اما تغییر شیوه زندگی مردم، گسترش شهرنشینی و صنعتی شدن، پیدایش فناوری های نوین و بازی های مدرن، بسیاری از بازی های سنتی و بومی محلی را منسوخ کرده و یا به حاشیه رانده است (تابیاس و سیلویا^۲، ۲۰۱۰: ۲۱۳).

امروز، صنعت ورزش به تنهایی بین یک تا دو درصد محصول ناخالص ملی کشورهای صنعتی را تشکیل می دهد. درحالی که ورزش به رقابتی کاملاً حرفه ای تبدیل شده است، ورزش ها و بازی های سنتی و عدم رونق آنه، نگرانی های عمیقی را فراهم آورده است (معمدی و مهدوی نژاد، ۱۳۸۷: ۳۳). براساس تحقیقات انجام گرفته در ایران به طور میانگین ۲ درصد ورزشکاران کشور به ورزش های محلی و باستانی می پردازند که این رقم در میان ورزش های رایج امروزی کمترین مقدار را دارد. شایان یادآوری است که از این مقدار نیز بیشترین داده های به دست آمده مربوط به ورزش زورخانه ای و باستانی است که در مورد ورزش های دیگر نظیر چوگان جای تأمل دارد و می توان گفت که ورزش های ملی رو به نابودی خواهند رفت (سازمان تربیت بدنی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۸۴: ۷۹).

تمامی بازی ها و ورزش هایی که در کشور ما وجود دارد و عضو فدراسیونی جهانی نیست، ورزش های سنتی، بومی یا محلی نامیده می شود، برنامه ریزی آنها از سوی فدراسیون ورزش های همگانی و فدراسیون ورزش های روستایی انجام می گیرد. ورزش های بومی برگرفته از فرهنگ قومی مردم ماست و رابطه تنگاتنگ و نزدیکی به شیوه زندگی، رفتار، کردار و مناسبت های آنها دارد. البته امروزه برخی از این بازی های بومی از محدوده اولیه قومی خود خارج شده و در مناطق دیگری هم رواج پیدا کرده است. ورزش های محلی در ایران و

¹ reen field

² Tobias & Silvia

سایر کشور های جهان نیز ورزش هایی است که در اصل ریشه در فرهنگ ملی آن ملت ها دارد، اگرچه ممکن است در ارتباط درون قومی نباشد؛ به عبارت دیگر، منحصرأ به عنوان بازی متداول و معمول در یک منطقه شناخته شده باشد، در حالی که ممکن است از آن منطقه برخاسته باشد یا مربوط به مناطق دیگر باشد (میرنیا، سیدعلی، ۱۳۸۱: ۱۱).

ورزش های سنتی نیز از جمله ورزش های بومی است که در منطقه یا مناطق یا کل کشور مقبولیت عام پیدا کرده و به صورت رسم محلی درآمده است و از این دیدگاه مورد توجه و پذیرش قرار گرفته است. این ورزش ها، ریشه های تاریخی طولانی دارد و از جمله مراسم ملی محسوب می شود. این ورزش ها به لحاظ تمایل ها، گرایش ها و علایق فرهنگی، ذوقی و هنری مردم مناطق مختلف میهن ما و سایر نقاط جهان یکی از بهترین روش ها برای تفریح و ایجاد سرگرمی های مفرح، سالم و سازنده اند (اشرفی، ۱۳۸۶). به طور کلی، بالغ بر ۱۵۰ نوع بازی سنتی در ایران وجود دارد که به مرور زمان و تغییر شیوه های زندگی، نسل امروز با بسیاری از آنها بیگانه شده است (سواری، مصطفی، ۱۳۹۰: ۳۳).

هنرور و همکاران (۱۳۹۳) در تحقیقی به بررسی شیوه های احیا، ترویج و ارتقای ورزش ها و بازی های بومی و محلی در کشور پرداختند و گزارش دادند که "سادگی پرداختن به بازی های بومی" و "عدم نیاز به امکانات و فضای خاص" مهم ترین جنبه های مثبت ورزش ها و بازی های بومی و محلی اند. همچنین، "نبود برنامه ریزی" و "عدم برگزاری مسابقات منظم" از مهم ترین موانع توسعه این ورزش ها بودند (هنرور و همکاران، ۱۳۹۳: ۴۹۳).

تحقیقات انجام گرفته در سال ۲۰۰۵ در دانمارک نشان داد که ظهور بازی های بومی و محلی در بین آحاد جامعه موجب تحول تکامل، توسعه سنت و مدرنیته می شود (کریست^۱، ۲۰۰۴: ۱۰۶). همچنین، توجه به این بازی ها و فراهم آوردن وسایل و تجهیزات برای آنها موجب به وجود آمدن بازی های جدید می شود (ایچبرگ^۲، ۲۰۰۵: ۲۸).

در تحقیقاتی که در کشور نیجریه با هدف رشد و گسترش ورزش های بومی و محلی صورت گرفت، حضور و حمایت دولت ها در تمامی سطوح برای رشد و گسترش بازی های بومی و محلی و قوی کردن پایه های این ورزش ها در میان جامعه ضروری قلمداد شد. مطالعاتی که پس از افتتاح فدراسیون ورزش ها و بازی های بومی و محلی نیجریه انجام گرفت، نشان داد که به منظور همکاری و درک متقابل بیشتر در این بازی ها و همچنین

---

1 Krist
2 Eichberg

برای رسیدن به پتانسیل های استاندارد و اثربخش تر باید آنها را در سطح بین المللی و رقابتی ارتقا داد (آکینمی، ۲۰۰۹: ۲۳۴).

فدراسیون ها به تنهایی نمی توانند وسایل و تجهیزات لازم برای جوانان خواهان احیای این بازی ها را فراهم کنند و دولت باید با مسئولیت پذیری بیشتر و تلاش در فراهم آوردن تجهیزات و امکانات مورد نیاز در تمام سطوح آنها را یاری کند (اکبری و همکاران، ۱۳۸۶: ۳۶). نبود کارکنان آگاه و آموزش دیده در زمینه بازی های بومی و محلی در فدراسیون ها برای پاسخگویی به نیازهای این بازی ها مشکل جدی در راه این بازی هاست که دولت باید کارکنان کوشا و آموزش دیده را برای این کار استخدام کند. همچنین، کارکنانی که آموزش ندیده اند یا در این زمینه به روز نیستند، در مؤسسه های ملی تعلیم داده شوند (آدئوگان^۱، ۲۰۰۲: ۲۵).

نبود انگیزه کافی برای مربیان و ورزشکاران به علت کمبود حقوق و مزایا، یکی دیگر از مشکلات این رشته است که باید توجه ویژه ای به آن بشود. اهالی رسانه نیز در زمینه ترویج و تبلیغ ورزش های سنتی بسیار ضعیف عمل می کنند که باید با تلاش بیشتر در آگاهی آحاد جامعه از این ورزش ها و ارائه تصویری روشن از این ورزش ها در ذهن مردم کوشا باشند (آکینمی، ۲۰۰۹: ۲۳۵).

طبق آخرین سرشماری مرکز آمار ایران در سال ۱۳۹۰، تعداد روستاهای استان گلستان ۱۰۰۹ روستا و جمعیت روستایی استان گلستان تعداد ۸۷۰۰۶۸ نفر بوده است که این تعداد حدود ۴۸/۸ درصد از کل جمعیت استان گلستان را در بر می گیرد (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۰). با توجه به آمار یاد شده، تقریباً نیمی از جمعیت استان در روستاها زندگی می کنند. لذا مسئولان و دست اندرکاران باید در برنامه ریزی های خود توجه خاصی به افراد ساکن در روستاها داشته باشند. این امر به وضوح نشان دهنده اهمیت توجه به این قشر از جمعیت استان را نشان می دهد. با توجه به تنوع نژادی موجود در ساکنین استان گلستان که موجب شده است تا اقوام زیادی همچون ترکمن، کرد، بلوچ و ... در این استان ساکن باشند و نیز با توجه به اینکه تعداد روستاهای موجود و جمعیت ساکن در روستاهای استان بسیار زیاد می باشد، یکی از نیازهای اصلی ورزش استان گلستان توجه به توسعه ورزش روستایی و بومی و محلی می باشد. لذا طراحی و تدوین نظام توسعه ورزش و تربیت بدنی در روستاها با رویکرد توسعه ورزش های بومی و محلی از جمله موضوعات مهم و ارزشمند در حوزه ورزش استان می باشد. بر این اساس ضرورت دارد تا با پژوهشی علمی و نظام مند، وضعیت موجود ورزش روستایی در استان گلستان مورد ارزیابی قرار گیرد و با استفاده از نقطه نظرات خبرگان، متخصصان و مسئولان مربوطه، به بررسی عوامل درونی و بیرونی برای توسعه و رشد این ورزش ها در روستاهای استان پرداخته شود و راهبردهایی که منجر به توسعه این ورزش ها در سطح استان می گردد ارائه گردد. با توجه به نیاز مبرم استان به

داشتن برنامه ای جامع و راهبردی جهت توسعه ورزش های روستایی و بومی و محلی، محقق بر آن شد تا با بررسی و ارزیابی علمی و دقیق عوامل مختلف درونی و بیرونی (نقاط قوت، نقاط ضعف، فرصت ها و تهدیدها) موثر بر رشد و توسعه ورزش های بومی و محلی در روستاهای استان به تدوین استراتژی توسعه ورزش روستایی و بومی و محلی استان گلستان بپردازد.

روش شناسی پژوهش

روش انجام تحقیق حاضر توصیفی- تحلیلی، از نظر هدف کاربردی و به لحاظ نوع مطالعه موردی است؛ زیرا با توجه به شرایط موجود ورزش های روستایی و بومی و محلی در استان گلستان انجام شده و نتایج آن قابل تعمیم به استان های دیگر نمی باشد. جامعه آماری این تحقیق شامل اساتید دارای مدرک دکتری تربیت بدنی دانشگاه های استان، مدیران و کارشناسان ارشد اداره کل ورزش و جوانان استان و روسای ادارات ورزش شهرستان های استان و روسای هیات های ورزشی روستایی عشایری استان بود. با توجه به بررسی های انجام شده و استعلام های اخذ شده از مبادی ذیربط، تعداد کل جامعه آماری برابر با ۹۴ نفر بود. به علت محدود بودن تعداد افراد جامعه، نمونه برابر با جامعه و به صورت تمام شمار در نظر گرفته شد. همچنین، از ۹۴ پرسشنامه توزیع شده، ۸۰ پرسشنامه کامل و قابل بررسی به محقق بازگردانده شد.

در این تحقیق، ابتدا اطلاعات مورد نیاز از روش های بررسی اسناد و مدارک موجود مربوط به سوابق و فعالیت های گذشته و جاری اداره کل ورزش و جوانان استان، بررسی مطالعات و برنامه های تدوین شده ورزش روستایی استان و نظر سنجی از ذینفعان ورزش روستایی استان و نخبگان به دست آمد و چهار مولفه (شامل نقاط قوت، نقاط ضعف، فرصت ها و تهدیدهای ورزش روستایی استان) مد نظر قرار گرفت. سپس جلساتی با حضور کارشناسان و نخبگان برگزار شد. مهمترین اولویت های ورزش روستایی استان در چهار بعد اولویت بندی شدند. در نهایت، با توجه به نظرات نخبگان، پرسشنامه ای محقق ساخته حاوی ۴۶ سوال در چهار بخش برای بررسی و شناسایی نقاط ضعف، قوت، فرصت ها و تهدیدهای ورزش روستایی استان طراحی گردید. جهت تعیین روایی این پرسشنامه از ۱۰ تن از اساتید صاحب نظر با گرایش مدیریت ورزشی نظر خواهی شد که پرسشنامه مورد تایید آنها قرار گرفت. برای تعیین پایایی پرسشنامه از روش آلفای کرونباخ استفاده گردید. پس از طراحی پرسشنامه جهت بررسی پایایی، پرسشنامه طراحی شده بین ۳۰ نفر از نمونه های تحقیق توزیع شد. سپس بر اساس داده های حاصل از پرسشنامه های جمع آوری شده ضریب آلفای کرونباخ محاسبه و مقدار آن ۰/۸۲ به دست آمد که نشان دهنده آن است که پرسشنامه مورد استفاده از پایایی لازم برخوردار بوده است. پس از تایید روایی و پایایی، پرسشنامه طراحی شده بین نمونه های تحقیق توزیع شد و توضیحات لازم

در مورد گویه های مختلف پرسشنامه و نحوه تکمیل آن به افراد نمونه ارائه گردید و از آنان خواسته شد که با توجه به بی نام بودن پرسشنامه و محرمانه بودن اطلاعات، به طور صادقانه به تکمیل پرسشنامه ها اقدام نمایند. پرسشنامه های توزیع شده پس از دو هفته جمع آوری گردید.

به منظور تجزیه و تحلیل داده های حاصل از تحقیق، از دو روش آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد. از آمار توصیفی برای محاسبه فراوانی ها، درصدها و شاخص های آماری مرکزی، پراکندگی و رسم جداول و نمودار و برای تعیین اولویت هریک از گویه های ¹SWOT از آزمون تجزیه و تحلیل فریدمن استفاده شد. کلیه تجزیه و تحلیل های آماری با استفاده از نرم افزار Spss20 انجام و سطح معناداری $P \leq 0/05$ در نظر گرفته شد. پس از اولویت بندی و رتبه بندی نقاط ضعف و قوت، فرصت ها و تهدیدهای ورزش روستایی و بومی و محلی استان از ماتریس TOWS استفاده شد. در این ماتریس با استفاده از چهار فهرست قوت ها (S)، ضعف ها (W)، فرصت ها (O) و تهدیدها (T) و مقایسه زوجی آنها، راهبردهای چهارگانه SO، ST، WO و WT تدوین گردید. ماتریس TOWS نشان می دهد که چگونه می توان بین فرصت ها و تهدیدها (عوامل خارجی) با نقاط قوت و ضعف (عوامل داخلی) توازن ایجاد نمود و به این ترتیب، چهار مجموعه از گزینه های راهبردی در مورد توسعه ورزش های روستایی و بومی و محلی استان گلستان طراحی شد.

یافته های پژوهش

نحوه توزیع نمونه های تحقیق در جدول ۱ نشان داده شده است.

جدول ۱: توزیع فراوانی آزمودنی های تحقیق

درصد	تعداد	جامعه آماری
۶ / ۲۵	۵	مدیران اداره کل
۲۷ / ۵	۲۲	روسای واحد های ستادی اداره کل
۱۸ / ۷۵	۱۵	مسئولان هیات ورزش روستایی
۱۲ / ۵	۱۰	اساتید دانشگاه
۲۰	۱۶	مدیران ادارات ورزش شهرستان ها
۱۵	۱۲	کارشناسان
۱۰۰	۸۰	جمع کل

¹ strengths, weaknesses, opportunities and threats

نتایج آزمون تجزیه و تحلیل فریدمن در هر یک از فهرست های چهارگانه SWOT در جدول ۲ نشان داده شده است.

جدول ۲: نتایج آزمون تجزیه و تحلیل فریدمن در هر یک از فهرست های SWOT

نتیجه آزمون	مقدار خطای آزمون	سطح معناداری	درجات آزادی	خی دو	شاخص آماری مورد آزمون
بین رتبه های مولفه نقاط قوت تفاوت معنادار وجود دارد.	۰/۰۵	۰/۰۰۰	۱۱	۷۲/۳۳۸	نقاط قوت
بین رتبه های مولفه نقاط قوت تفاوت معنادار وجود دارد.	۰/۰۵	۰/۰۱۵	۱۱	۲۳/۵۳۷	نقاط ضعف
بین رتبه های مولفه نقاط قوت تفاوت معنادار وجود دارد.	۰/۰۵	۰/۰۰۰	۱۱	۴۶/۲۶۴	فرصت ها
بین رتبه های مولفه نقاط قوت تفاوت معنادار وجود دارد.	۰/۰۵	۰/۰۰۱	۹	۲۹/۵۱۸	تهدیدها

با توجه به داده های حاصل از جدول ۲، سطح معناداری به دست آمده از مقدار خطای آزمون کمتر است. در نتیجه، آزمون فریدمن نشان می دهد که بین رتبه های مولفه های چهارگانه ورزش و ستایی و بومی - محلی استان گلستان (نقاط قوت، نقاط ضعف، فرصت ها و تهدیدها) در سطح ۵ درصد تفاوت معنی داری وجود دارد.

تحلیل نقاط قوت، ضعف، فرصت ها و تهدیدها (SWOT)

رتبه بندی نقاط قوت ورزش روستایی و بومی - محلی

طبق یافته های حاصل از جدول ۲ و با توجه به معنادار بودن رتبه بندی نقاط قوت، نتایج رتبه بندی در جدول ۳ نشان داده شده است.

جدول ۳: میانگین رتبه ها در آزمون فریدمن (نقاط قوت)

ردیف	عنوان	میانگین	انحراف استاندارد	میانگین رتبه
S1	حضور نیروهای علاقمند متعهد و کاردان در زمینه ورزش روستایی در سطح استان	۲/۹۴	۰/۹۵۹	۵/۲۳
S2	کسب مدال در برخی از رشته ها در سطوح ملی و بین المللی	۳/۷۱	۰/۹۱۷	۸/۲۳

۶/۰۶	۰/۹۴۷	۳/۱۶	فعال بودن هیات های ورزشی روستایی در تمامی شهرستان های استان	S3
۶/۵۸	۰/۹۸۳	۳/۲۹	حمایت وتوجه مدیرکل و مدیران ادارات ورزش و جوانان شهرستان ها از ورزش روستایی	S4
۶/۹۹	۰/۹۲۲	۳/۴۰	وجود پهلوانان و ورزشکاران بااخلاق و نامی ورزش های روستایی در سطح استان	S5
۷/۰۴	۰/۹۲۷	۳/۴۶	حضور جامعه جوانان و نوجوانان در زمینه ورزش روستایی	S6
۶/۴۹	۱/۰۲۸	۳/۲۶	برگزاری مسابقات وجشنواره های متعدد در زمینه ورزش روستایی در سطح استان	S7
۶/۷۴	۰/۹۵۲	۳/۳۳	وجود فضاهای ورزشی روباز در سطح استان	S8
۷/۲۸	۰/۹۹۴	۳/۵۰	وجود ورزش های بومی و محلی متعدد در سطح استان	S9
۶/۵۱	۱/۰۴۶	۳/۲۹	وجود شوراهای ورزشی در سطح روستاها	S10
۶/۲۵	۰/۹۶۸	۳/۲۳	وجود سالن های سرپوشیده در سطح روستاهای استان	S11
۴/۵۹	۱/۰۲۴	۲/۸۴	وجود سمن های فعال در حوزه ورزش در سطح روستاها	S12

رتبه بندی نقاط ضعف ورزش روستایی و بومی-محلی

طبق یافته های حاصل از جدول ۲ و با توجه به معنادار بودن رتبه بندی نقاط قوت، نتایج رتبه بندی در جدول ۴ نشان داده شده است:

جدول ۴: میانگین رتبه ها در آزمون فریدمن (نقاط ضعف)

ردیف	عنوان	میانگین	انحراف استاندارد	میانگین رتبه
W1	متناسب نبودن امکانات ورزشی موجود با نیازهای ورزشی روستاییان	۲/۷۰	۱/۰۷۲	۶/۶۹
W2	کمبود بودجه و منابع مالی و اعتباری در بخش ورزش روستایی	۲/۷۴	۱/۲۶۰	۶/۸۰
W3	توجه ناکافی به ورزش روستاها و عشایر در سطح استان	۲/۹۱	۱/۰۷۰	۷/۳۶
W4	کمبود میزان تجهیزات ورزشی مطلوب در سطح روستاهای استان	۲/۷۹	۱/۲۰۹	۶/۸۹
W5	پایین بودن سطح علمی مربیان و داوران تیم های ورزشی روستایی	۲/۸۰	۱/۰۴۸	۶/۹۴
W6	متناسب نبودن منابع مالی و اعتباری در بخش ورزش روستایی	۲/۶۴	۱/۲۸۵	۶/۳۳
W7	ضعف ساختار نیروی انسانی ورزش روستایی در سطح استان	۲/۶۴	۱/۱۷۲	۶/۳۱
W8	ضعف برنامه های کوتاه مدت و بلند مدت در مورد ورزش روستایی	۲/۶۱	۱/۲۱۷	۶/۱۹
W9	عدم استقبال بخش خصوصی در ایجاد امکانات ورزشی در مناطق روستایی	۲/۴۳	۱/۳۳۹	۵/۴۸
W10	فقدان اماکن ورزشی مناسب برای فعالیت بانوان در مناطق روستایی	۲/۶۵	۱/۲۶۴	۶/۴۳
W11	فقدان سیستم جامع اطلاعاتی در مورد ورزش روستایی	۲/۵۴	۱/۱۹۰	۵/۸۸

۶/۷۰	۱/۱۹۳	۲/۷۶	عدم توجه کافی به ورزش مدارس در مناطق روستایی	W12
------	-------	------	--	-----

رتبه بندی فرصت های ورزش روستایی و بومی-محلی

طبق یافته های حاصل از جدول ۲ و با توجه به معنادار بودن رتبه بندی فرصت های ورزش روستایی و بومی-محلی، نتایج رتبه بندی در جدول ۵ نشان داده شده است:

جدول ۵: میانگین رتبه ها در آزمون فریدمن (فرصت ها)

ردیف	عنوان	میانگین	انحراف استاندارد	میانگین رتبه
O1	تاکید تعالیم دینی در پرداختن به امر ورزش	۳/۵۹	۱/۰۵۲	۷/۳۱
O2	تغییر نگرش مردم و مسئولان به نقش مثبت ورزش در مناطق روستایی	۳/۳۰	۰/۹۹۹	۶/۴۴
O3	تاکید قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مبنی بر رایگان بودن ورزش برای کلیه اقشار	۳/۳۹	۱/۱۱۹	۶/۶۴
O4	حمایت مسئولان عالی استان از ورزش روستایی	۳/۱۳	۱/۰۲۳	۵/۸۸
O5	مشارکت اقوام مختلف در فعالیت های ورزشی در روستاهای استان	۳/۴۸	۰/۸۷۱	۷/۱۳
O6	افزایش فارغ التحصیلان و ارتقای سطح تحصیلات مربیان و داوران روستایی	۳/۲۴	۰/۹۵۸	۶/۲۴
O7	افزایش کمی اماکن و فضاهای ورزشی در مناطق روستایی	۳/۳۸	۱/۰۱۱	۶/۸۵
O8	تعامل و هماهنگی بین دستگاههای مرتبط و دهیارها در برگزاری مسابقات ورزشی در روستاها	۳/۲۸	۱/۰۰۶	۶/۱۶
O9	توجه رسانه های گروهی در زمینه آموزش و ترویج ورزش در مناطق روستایی	۲/۹۳	۱/۱۳۴	۴/۸۶
O10	توجه ویژه دولت و وزارت ورزش به موضوع ورزش به عنوان یکی از محورهای توسعه در مناطق روستایی	۳/۲۱	۰/۹۹۰	۶/۲۱
O11	وجود منابع طبیعی رودخانه ها و امکان استفاده از آنها در مناطق روستایی در جهت توسعه	۳/۳۹	۱/۰۹۷	۶/۶۳
O12	حضور قبایل و فرهنگ های مختلف در مناطق روستایی	۳/۶۵	۰/۹۵۶	۷/۶۸

رتبه بندی تهدیدهای ورزش روستایی و بومی-محلی

طبق یافته های حاصل از جدول ۲ و با توجه به معنادار بودن رتبه بندی تهدیدهای ورزش روستایی و بومی-محلی، نتایج رتبه بندی در جدول ۶ نشان داده شده است:

جدول ۶: میانگین رتبه ها در آزمون فریدمن (فرصت ها)

ردیف	عنوان	میانگین	انحراف استاندارد	میانگین رتبه
T1	مشکلات اقتصادی و معیشتی مردم در سطح روستاها	۲/۱۳	۰/۹۹۸	۴/۲۷
T2	نبود باور لازم در مردم مناطق روستایی به ضرورت ورزش	۲/۴۸	۱/۰۳۱	۵/۳۹
T3	افزایش آمار معتادان به مواد مخدر در مناطق روستایی	۲/۴۶	۱/۰۵۵	۵/۴۱
T4	آشنایی ناکافی دهیاران و شوراهای اسلامی مناطق روستایی با اهداف ورزش و تربیت بدنی	۲/۶۵	۱/۰۶۹	۵/۶۷
T5	توجه ناکافی به ورزش پرورشی و آموزشی و آموزشگاهی به عنوان زیر ساخت ورزش روستایی به دلیل کمبود امکانات	۲/۶۸	۱/۰۰۳	۵/۷۸
T6	عدم کفایت اهرم های حمایتی در امر توسعه ورزش روستایی	۲/۷۱	۱/۰۷۰	۵/۹۶
T7	نفوذ فرهنگ جوان پسند غربی	۲/۷۳	۱/۱۲۵	۶/۰۹
T8	عدم حمایت بخش خصوصی در تحت پوشش قرار دادن تیم های ورزشی در مسابقات	۲/۵۶	۱/۳۱۱	۵/۳۳
T9	افزایش نرخ بیکاری در روستاها	۲/۴۸	۱/۳۰۲	۵/۱۹
T10	نبود فرهنگ استفاده از رسانه ها در مورد مسائل مربوط به ورزش روستاها	۲/۷۵	۱/۲۲۷	۵/۹۱

موقعیت استراتژیک ورزش روستایی استان گلستان

برای تعیین موقعیت استراتژیک ورزش روستایی استان گلستان نیاز به تهیه ماتریس ارزیابی عوامل داخلی^۱ (IFE) و ماتریس ارزیابی عوامل خارجی^۲ (EFE) است. برای ارزیابی عوامل درونی از ماتریس ارزیابی عوامل درونی استفاده شده است. در این ماتریس، قوت ها و ضعف های شناسایی شده در یک ستون ماتریس قرار می گیرند و با استفاده از ضرایب و رتبه های خاصی امتیاز بندی می شوند تا مشخص شود که ورزش روستایی و بومی - محلی استان گلستان در مجموع به لحاظ عوامل داخلی دارای قوت است یا ضعف. در این ماتریس، عوامل استراتژیک یا اولویت دار داخلی در ستون

^۱ Internal Factor Evaluation

^۲ External Factor Evaluation

اول و در قالب قوت ها و ضعف ها فهرست و سپس، در ستون دوم با توجه به میزان اهمیت و حساسیت هر عامل، با مقایسه این عوامل با یکدیگر ضریب اهمیتی بین صفر تا یک به آن تعلق می گیرد؛ تخصیص این ضرایب باید به گونه ای باشد که جمع ضرایب تمام عوامل داخلی بیش از یک نباشد. در ستون سوم با توجه به کلیدی بودن یا عادی بودن قوت ها و ضعف ها، به ترتیب رتبه ۴ یا ۳ به قوت ها و رتبه ۲ یا ۱ به ضعف ها اختصاص می یابد. تخصیص رتبه ها بدین صورت است که اگر قوت ها در حد عالی باشند رتبه ۴ و چنانچه معمولی باشند رتبه ۳ می گیرند و اگر ضعف ها در حد معمولی باشند رتبه ۲ و چنانچه بحرانی باشند رتبه ۱ دریافت می کنند. لذا، روند رتبه دهی به گونه ای است که هر قدر از قوت عالی به سمت ضعف بحرانی پیش می رویم، میزان رتبه کمتر شده و از ۴ به ۱ می رسد. در ستون چهارم، ضرایب ستون دوم و رتبه های ستون سوم برای هر عامل در هم ضرب شده تا امتیاز آن عامل (قوت یا ضعف) مشخص شود. در انتهای این ستون از جمع امتیازات به دست آمده امتیاز نهایی ورزش روستایی و بومی-محلی استان گلستان به لحاظ برخورداری از قوت یا ضعف تعیین می شود. چنانچه جمع کل امتیاز نهایی عوامل داخلی موثر بر ورزش روستایی استان گلستان در این ماتریس بیش از ۲/۵ باشد، بدین معنی است که قوت های پیش روی ورزش روستایی و بومی-محلی استان گلستان بر ضعف های آن غلبه دارد و اگر این امتیاز کمتر از ۲/۵ باشد، نشان دهنده غلبه ضعف ها بر قوت های آن است (دیلمی، ۱۳۹۲: ۵۸).

وزن بیانگر اهمیت نسبی یک عامل در مجموع قوت ها و ضعف ها یا فرصت ها و تهدید هاست و از صفر (بی اهمیت) تا یک (بسیار مهم) می باشد- مجموع ضرایب باید برابر یک باشد. امتیاز، وضعیت عامل مورد نظر را نشان می دهد و از ۱ تا ۴ می باشد. در عوامل درونی، رتبه ۱ به معنای ضعف اساسی، ۲ ضعف نسبی، ۳ قوت نسبی و ۴ فرصت اساسی است. در عوامل بیرونی، رتبه ۱ به معنای تهدید اساسی، ۲ تهدید نسبی، ۳ فرصت نسبی و ۴ فرصت اساسی است. امتیاز نهایی از ضرب وزن هر عامل در امتیاز به دست می آید (دیلمی، ۱۳۹۲: ۵۹).

ضرایب و امتیازات مورد نظر از طریق تشکیل جلسه شورای نخبگان و با توجه به نظرات کارشناسان و متخصصان آشنا به ورزش روستایی استان که با شیوه های برنامه ریزی استراتژیک نیز آگاهی داشتند و با استفاده از شیوه طوفان مغزی به هر یک از گویه های پرسشنامه داده شد.

جدول ۷: امتیاز نهایی عوامل داخلی

ردیف	عنوان	ضریب اهمیت (وزن)	امتیاز	امتیاز نهایی
S1	حضور نیروهای علاقمند متعهد و کاردان در زمینه ورزش روستایی در سطح استان	۰/۰۵	۳	۰/۱۵
S2	کسب مدال در برخی از رشته ها در سطوح ملی و بین المللی	۰/۰۵	۳	۰/۱۵
S3	فعال بودن هیات های ورزشی روستایی در تمامی شهرستان های استان	04	۳	۰/۱۲
S4	حمایت و توجه مدیرکل و مدیران ادارات ورزش و جوانان شهرستان ها از ورزش روستایی	۰/۰۵	۳	۰/۱۵
S5	وجود پهلوانان و ورزشکاران بااخلاق و نامی ورزش های روستایی در سطح استان	۰/۰۶	۳	۰/۱۸
S6	حضور جامعه جوانان ونوجوانان در زمینه ورزش روستایی	۰/۰۴	۴	۰/۱۶
S7	برگزاری مسابقات و جشنواره های متعدد در زمینه ورزش روستایی در سطح استان	۰/۰۴	۳	۰/۱۲
S8	وجود فضاهای ورزشی روباز در سطح استان	۰/۰۴	۴	۰/۱۶
S9	وجود ورزش های بومی و محلی متعدد در سطح استان	۰/۰۶	۴	۰/۲۴
S10	وجود شوراهای ورزشی در سطح روستاها	۰/۰۴	۳	۰/۱۲
S11	وجود سالن های سرپوشیده در سطح روستاهای استان	۰/۰۵	۳	۰/۱۵
S12	وجود سمن های فعال در حوزه ورزش در سطح روستاها	۰/۰۴	۳	۰/۱۲
W1	متناسب نبودن امکانات ورزشی موجود با نیازهای ورزشی روستاییان	۰/۰۴	۱	۰/۰۴
W2	کمبود بودجه و منابع مالی و اعتباری در بخش ورزش روستایی	۰/۰۵	۱	۰/۰۵
W3	توجه ناکافی به ورزش روستاها و عشایر در سطح استان	۰/۰۵	۱	۰/۰۵
W4	کمبود میزان تجهیزات ورزشی مطلوب در سطح روستاهای استان	۰/۰۶	۱	۰/۰۶
W5	پایین بودن سطح علمی مربیان و داوران تیم های ورزشی روستایی	۰/۰۵	۱	۰/۰۵
W6	متناسب نبودن منابع مالی و اعتباری در بخش ورزش روستایی	۰/۰۵	۲	۰/۱۰
W7	ضعف ساختار نیروی انسانی ورزش روستایی در سطح استان	۰/۰۵	۱	۰/۰۵
W8	ضعف برنامه های کوتاه مدت و بلند مدت در مورد ورزش روستایی	۰/۰۵	۱	۰/۰۵
W9	عدم استقبال بخش خصوصی در ایجاد امکانات ورزشی در مناطق روستایی	۰/۰۵	۱	۰/۱۰
W10	فقدان اماکن ورزشی مناسب برای فعالیت بانوان در مناطق روستایی	۰/۰۶	۱	۰/۰۶
W11	فقدان سیستم جامع اطلاعاتی در مورد ورزش روستایی	۰/۰۵	2	۰/۱۰

قوی

ضعف

۰/۰۶	۱	۰/۰۶	عدم توجه کافی به ورزش مدارس در مناطق روستایی	W12	
۲/۳۷		$\Sigma=1$			

امتیاز نهایی به دست آمده در جدول ۷ و اینکه عدد ۲/۳۷ از عدد ۲/۵ در جدول کوچکتر می باشد، بیانگر وجود ضعف در محیط داخلی ورزش روستایی استان گلستان است.

جدول ۸: امتیاز نهایی عوامل خارجی

ردیف	عنوان	ضریب اهمیت (وزن)	امتیاز	امتیاز نهایی	توسعه
O1	تاکید تعالیم دینی در پرداختن به امر ورزش	۰/۰۴	۴	۰/۱۶	
O2	تغییر نگرش مردم ومسئولان به نقش مثبت ورزش در مناطق روستایی	۰/۰۴	۳	۰/۱۲	
O3	تاکید قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مبنی بر رایگان بودن ورزش برای کلیه اقشار	۰/۰۴	۳	۰/۱۲	
O4	حمایت مسئولان عالی استان از ورزش روستایی	۰/۰۵	۳	۰/۱۵	
O5	مشارکت اقوام مختلف در فعالیت های ورزشی در روستاهای استان	۰/۰۶	۴	۰/۲۴	
O6	افزایش فارغ التحصیلان و ارتقای سطح تحصیلات مربیان و داوران روستایی	۰/۰۵	۳	۰/۱۵	
O7	افزایش کمی اماکن و فضاهای ورزشی در مناطق روستایی	۰/۰۶	۴	۰/۲۴	
O8	تعامل و هماهنگی بین دستگاه های مرتبط و دهیارها در برگزاری مسابقات ورزشی در روستاها	۰/۰۴	۳	۰/۱۲	
O9	توجه رسانه های گروهی در زمینه آموزش و ترویج ورزش در مناطق روستایی	۰/۰۵	۳	۰/۱۵	
O10	توجه ویژه دولت ووزارت ورزش به موضوع ورزش به عنوان یکی از محورهای توسعه در مناطق روستایی	۰/۰۴	۳	۰/۱۲	
O11	وجود منابع طبیعی رودخانه ها و امکان استفاده از آنها در مناطق روستایی در جهت توسعه	۰/۰۶	۳	۰/۱۸	
O12	حضور قبایل و فرهنگ های مختلف در مناطق روستایی	۰/۰۶	۳	۰/۱۸	
T1	مشکلات اقتصادی و معیشتی مردم در سطح روستاها	۰/۰۳	۲	۰/۰۶	تهدید
T2	نبود باور لازم در مردم مناطق روستایی به ضرورت ورزش	۰/۰۴	۱	۰/۰۴	

۰/۰۴	۱	۰/۰۴	افزایش آمار معتادان به مواد مخدر در مناطق روستایی	T3
۰/۰۴	۱	۰/۰۴	آشنایی ناکافی دهیاران و شوراهای اسلامی مناطق روستایی با اهداف ورزش و تربیت بدنی	T4
۰/۰۵	۱	۰/۰۵	توجه ناکافی به ورزش پرورشی و آموزشگاهی به عنوان زیر ساخت ورزش روستایی به دلیل کمبود امکانات	T5
۰/۰۳	۱	۰/۰۳	عدم کفایت اهرم های حمایتی در امر توسعه ورزش روستایی	T6
۰/۰۶	۱	۰/۰۶	نفوذ فرهنگ جوان پسند غربی	T7
۰/۰۸	۲	۰/۰۴	عدم حمایت بخش خصوصی در تحت پوشش قرار دادن تیم های ورزشی در مسابقات	T8
۰/۰۸	۲	۰/۰۴	افزایش نرخ بیکاری در روستاها	T9
۰/۰۴	۱	۰/۰۴	نبود فرهنگ استفاده از رسانه ها در خصوص مسائل مربوط به ورزش روستاها	T10
۲/۴۵		$\Sigma=1$		

امتیاز نهایی به دست آمده در جدول ۸ و اینکه عدد ۲/۴۵ از عدد ۲/۵ در جدول کوچکتر می باشد، بیانگر وجود تهدید در محیط خارجی ورزش روستایی استان گلستان است.

همانطور که در شکل بالا مشخص شده است، ورزش روستایی استان گلستان در ماتریس ارزیابی موقعیت در موقعیت تدافعی قرار دارد؛ به عبارت بهتر، بیانگر این واقعیت است که ورزش روستایی استان گلستان در بخش عوامل داخلی در ناحیه ضعف ها و در بخش عوامل خارجی در ناحیه تهدیدها قرار دارد. لذا برای تدوین استراتژی باید بر استراتژی های تدافعی تاکید کرد. شایان ذکر است تعیین جایگاه فعلی به این معنی نیست که

موقعیت ورزش روستایی استان گلستان تنها منحصر به یکی از خانه های این مدل (تهاجمی) است، بلکه ارزش تجزیه و تحلیل SWOT در همین است که با درک موقعیت همه جانبه، استراتژی های لازم را با استفاده از سایر خانه ها نیز تنظیم کند. در واقع، شایسته است در انتخاب استراتژی به نقطه معینی در یکی از خانه های ماتریس چهارگانه اکتفا نشود و به جای تأکید بر یک دسته استراتژی، به طور همزمان چندین نوع استراتژی تنظیم گردد؛ زیرا این کار، استراتژی ها را از حالت تک نوعی خارج می سازد و احتمال خطا در گزینش استراتژی های مناسب را تا حد زیادی کاهش می دهد (دیلمی، ۱۳۹۲: ۶۰).

جدول ۹: ماتریس TOWS

نقاط ضعف (W)	نقاط قوت (S)	عوامل داخلی
۱- متناسب نبودن امکانات ورزشی موجود با نیازهای ورزشی روستاییان	۱- حضور نیروهای علاقمند متعهد و کاردان در زمینه ورزش روستایی در سطح استان	
۲- کمبود میزان تجهیزات ورزشی مطلوب در سطح روستاهای استان	۲- کسب مدال در برخی از رشته ها در سطوح ملی و بین المللی	
۳- توجه ناکافی به ورزش روستاها و عشایر در سطح استان	۳- فعال بودن هیات های ورزشی روستایی در تمامی شهرستان های استان	
۴- عدم توجه کافی به ورزش مدارس در مناطق روستایی	۴- حمایت و توجه مدیرکل و مدیران ادارات ورزش و جوانان شهرستان ها از ورزش روستایی	
۵- پایین بودن سطح علمی مربیان و داوران تیم های ورزشی روستایی	۵- وجود پهلوانان و ورزشکاران باخلاق و نامی ورزش های روستایی در سطح استان	
۶- متناسب نبودن منابع مالی و اعتباری در بخش ورزش روستایی	۶- حضور جامعه جوانان و نوجوانان در زمینه ورزش روستایی	
۷- ضعف ساختار نیروی انسانی ورزش روستایی در سطح استان	۷- برگزاری مسابقات و جشنواره های متعدد در زمینه ورزش روستایی در سطح استان	
۸- ضعف برنامه های کوتاه مدت و بلند مدت در حوزه ورزش روستایی	۸- وجود فضاهای ورزشی روباز در سطح استان	
۹- عدم استقبال بخش خصوصی در ایجاد امکانات ورزشی در مناطق روستایی		
۱۰- فقدان اماکن ورزشی مناسب برای فعالیت بانوان در مناطق روستایی		

<p>۱۱- فقدان سیستم جامع اطلاعاتی در مورد ورزش روستایی</p> <p>۱۲- کمبود بودجه و منابع مالی و اعتباری در بخش ورزش روستایی</p>	<p>۹- وجود ورزش های بومی و محلی متعدد در سطح استان</p> <p>۱۰- وجود شوراهای ورزشی در سطح روستاها</p> <p>۱۱- وجود سالن های سرپوشیده در سطح روستاهای استان</p> <p>۱۲- وجود سمن های فعال در حوزه ورزش در سطح روستاها</p>	<p>عوامل خارجی</p>
<p>استراتژی های WO</p>	<p>استراتژی های SO</p>	<p>فرصت ها (O)</p>
<p>- رویکرد تخصص محوری و شایسته سالاری در ساختار نیروی انسانی ورزش روستایی (W₅ ، W₇ ، O₆ ، O₁₀).</p> <p>- داشتن رویکرد برنامه محور در توسعه ورزش روستایی (W₈ ، W₁₁ ، O₂ ، O₆ ، O₁₀).</p>	<p>- برگزاری جشنواره های ورزشی روستایی و بازی های بومی و محلی (S₃ ، S₉ ، S₁₀ ، O₅ ، O₁₂).</p> <p>- استفاده از امکانات رسانه های گروهی در جهت ترویج ورزش روستایی (S₅ ، S₁₂ ، O₄ ، O₈ ، O₉).</p> <p>- بهره گیری از جاذبه های طبیعی جهت توسعه ورزش روستایی (S₁ ، S₈ ، S₉ ، O₇ ، O₁₁).</p>	<p>۱- تاکید تعالیم دینی در پرداختن به امر ورزش</p> <p>۲- تغییر نگرش مردم و مسئولان به نقش مثبت ورزش در مناطق روستایی</p> <p>۳- تاکید قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مبنی بر رایگان بودن ورزش برای کلیه اقشار</p> <p>۴- حمایت مسئولان عالی استان از ورزش روستایی</p> <p>۵- مشارکت اقوام مختلف در فعالیت های ورزشی در روستاهای استان</p> <p>۶- افزایش فارغ التحصیلان و ارتقا سطح تحصیلات مربیان و داوران روستایی</p> <p>۷- افزایش کمی اماکن و فضاهای ورزشی در مناطق روستایی</p> <p>۸- تعامل و هماهنگی بین دستگاههای مرتبط و دهیارها در برگزاری مسابقات ورزشی در روستاها</p> <p>۹- توجه رسانه های گروهی در زمینه آموزش و ترویج ورزش در مناطق روستایی</p>

		<p>۱۰- توجه ویژه دولت و وزارت ورزش به موضوع ورزش به عنوان یکی از محورهای توسعه در مناطق روستایی</p> <p>۱۱- وجود منابع طبیعی رودخانه ها و امکان استفاده از آنها در مناطق روستایی در جهت توسعه</p> <p>۱۲- حضور قبایل و فرهنگ های مختلف در مناطق روستایی</p>
استراتژی های WT	استراتژی های ST	تهدیدها (T)
<p>- فرهنگ سازی و ترویج ورزش های بومی و محلی در مدارس (W₃ ، W₄ ، T₂ ، T₃ ، T₅ ، T₇).</p> <p>- ایجاد انگیزه در بخش های خصوصی در حمایت از ورزش روستایی (W₁ ، W₂ ، W₉ ، T₈).</p> <p>- تاکید بر اهمیت و ضرورت پرداختن به ورزش و فعالیت های بدنی در مناطق روستایی و عشایری (W₃ ، W₅ ، T₂ ، T₁₀).</p> <p>- ایجاد فرصت ورزش رایگان برای روستائیان از طریق افزایش میزان اعتبارات مالی تخصیصی به ورزش روستایی (W₁ ، W₆ ، W₁₂ ، T₁ ، T₉).</p>	<p>- حمایت و نظارت بیشتر اداره کل ورزش و جوانان استان و همچنین ادارات شهرستان ها در توسعه ورزش های روستایی (S₁ ، S₃ ، S₄ ، T₆ ، T₉).</p> <p>- توانمندسازی ساختار تشکیلات ورزش روستایی (دهیاری ها و شوراهای) جهت توسعه ورزش های روستایی (S₅ ، S₁₀ ، S₁₂ ، T₂ ، T₁₀).</p>	<p>۱- مشکلات اقتصادی و معیشتی مردم در سطح روستاها</p> <p>۲- نبود باور لازم در مردم مناطق روستایی به ضرورت ورزش</p> <p>۳- افزایش آمار معتادان به مواد مخدر در مناطق روستایی</p> <p>۴- نبود فرهنگ استفاده از رسانه ها در خصوص مسائل مربوط به ورزش روستاها</p> <p>۵- توجه ناکافی به ورزش پرورشی و آموزشی به عنوان زیر ساخت ورزش روستایی به دلیل کمبود امکانات</p> <p>۶- عدم کفایت اهرم های حمایتی در امر توسعه ورزش روستایی</p> <p>۷- نفوذ فرهنگ جوان پسند غربی</p> <p>۸- عدم حمایت بخش خصوصی در تحت پوشش قرار دادن تیم های ورزشی در مسابقات</p> <p>۹- افزایش نرخ بیکاری در روستاها</p> <p>۱۰- آشنایی ناکافی دهیاران و شوراهای اسلامی مناطق روستایی با</p>

معمولاً، سازمان‌ها استراتژی‌های خود را با توجه به منطقه قرار گرفتن در یکی از چهار خانه ماتریس درونی و بیرونی یکی از استراتژی‌های SO یا ST یا WO یا WT انتخاب می‌کنند؛ با وجود این، استراتژی‌های ورزش روستایی استان گلستان از خانه‌های مجاور نیز انتخاب شدند.

بحث و نتیجه گیری

ارتقای سطح سلامت و افزایش نشاط و شادابی بین اقشار مختلف جامعه روستایی و بخصوص جوانان ضمن کاهش و تعدیل ناهنجاری‌های اجتماعی، از به هدر رفتن سرمایه‌های ملی جلوگیری می‌کند و با افزایش سطح بهره‌وری در این بخش زمینه استقلال کشور را در حیطه فعالیت‌های کشاورزی و دامپروری فراهم می‌نماید. لزوم برنامه‌ریزی به منظور جلب مشارکت هر چه بیشتر روستاییان اعم از زن و مرد و همچنین پیش‌بینی تمهیدات مقتضی از قبیل تهیه امکانات و تجهیزات ورزشی و در کنار آن برگزاری مسابقات و بخصوص تأمین نیروی انسانی متخصص در امر ورزش از مهمترین استراتژی‌های وزارت ورزش و جوانان است که از طریق فدراسیون ورزش روستایی و عشایری جامعه عمل می‌پوشد (کاشف، ۱۳۸۷: ۵۵).

بدون شک ورزش‌های بومی، محلی و سنتی با علایق ذوقی، هنری و فرهنگی جامعه ما مرتبط است و می‌تواند باعث گسترش و تعمیم آن در جامعه باشد و حتی با معرفی و تبلیغ می‌توان از مرزهای ملی گذشته و پا به عرصه بین‌المللی بگذارد، مانند ورزش "زو" که ریشه اصلی بازی بین‌المللی "کبده" است و هم‌اکنون صاحب فدراسیون می‌باشد و در سطح مسابقات جهانی و بازی‌های آسیایی نیز برگزار می‌گردد. ورزش‌های سنتی و بومی و محلی می‌تواند با شعار ورزش به خاطر سلامتی و نشاط عمومیت پیدا کند و با تنوعی که در زمینه‌های مختلف دارد، به تناسب هر منطقه و محل از کشور با توجه به شرایط اقلیمی، قومی و قبیله‌ای با امکانات ساده و به دور از هر محدودیتی به ساده‌ترین روش بخش‌عظیمی از آحاد ملت را با شرایط سنی مختلف تحت پوشش قرار دهد (حسن پور، ۱۳۸۷).

توجه به دانش مدیریت به عنوان یکی از ضروریات بلامنازع پیشرفت، توسعه، رشد اقتصادی و اجتماعی است. در این میان، آنچه به عنوان اصلی‌ترین کارکرد مدیریت در سطوح مختلف هر کشور مورد بحث است، برنامه

ریزی و تلاش برای نیل به هدف های پیش بینی شده در آن است. رخدادهای چند دهه گذشته همراه با نیازهای جدید حادث در این سال ها از آن چنان خصوصیتی برخوردارند که با تکیه صرف بر برنامه های متداول و غیر منعطف نمی توان با این رخدادهای و نیازها مقابله و همگامی کرد. از این رو، از سه دهه قبل توجه مدیران اجرایی و صاحب نظران به سمت برنامه ریزی بلند مدت و به ویژه برنامه ریزی استراتژیک جلب شده است. بنابراین همه سازمان ها که مهمترین آن اداره کل ورزش و جوانان استان گلستان است، ناگزیرند که عهده دار مدیریت راهبرد یا راهبردی شوند. همچنین، کلیه سازمان های مرتبط با ورزش روستایی استان که مهمترین آنها اداره کل ورزش و جوانان استان گلستان می باشد، برای توسعه ورزش روستایی و بومی-محلی دارای راهبردی نمی باشند(اداره کل ورزش گلستان، ۱۳۹۳). از طرفی در سطح کشور نیز تاکنون برنامه راهبردی در خصوص توسعه ورزش روستایی و بومی-محلی تدوین نشده است، ولیکن در بعد ورزش همگانی و قهرمانی، در برخی استان های کشور از جمله استان های کرمان، سیستان و بلوچستان، گلستان، و نیز فدراسیون هایی همچون کشتی، تیراندازی و همگانی برنامه های استراتژیک تدوین شده است(سازمان تربیت بدنی، ۱۳۸۲).

پژوهش های خارجی زیادی در زمینه تدوین استراتژی توسعه ورزش و تربیت بدنی در استرالیا(استراتژی حفظ و نگهداری)، انگلستان(استراتژی رشد و توسعه برابر)، منطقه برنت بریتانیا(استراتژی رشد و توسعه)، ایالت میدی(استراتژی توسعه)، کانادا (جذب و حفظ رهبران و مدیران موثر و تدوین برنامه های بلند مدت و کوتاه مدت برای جمع آوری کمک های مالی) و ایالات متحده آمریکا و سوئد(استراتژی توسعه) انجام شده است. همچنین در مقایسه تطبیقی کشورهای کانادا، انگلستان، آمریکا، تدوین وضعیت مطلوب مطرح شده است که استراتژی کشورهای کانادا، انگلستان، آمریکا از نوع استراتژی رشد است که با تحقیق حاضر غیر همسوست(غفرانی، ۱۳۹۰: ۳۱).

با توجه به بررسی های صورت گرفته راهبردهای تدوین شده برای توسعه ورزش روستایی و بومی و محلی در استان عبارت اند از:

- برگزاری جشنواره های ورزشی روستایی و بازی های بومی و محلی (S3 ، S9 ، S10 ، O5 ، O12).
- این استراتژی از تلفیق قوت ها و ضعف هایی همچون حضور نیروهای علاقمند متعهد و کاردان در زمینه ورزش روستایی در سطح استان، حمایت و توجه مدیرکل و مدیران ادارات ورزش و جوانان شهرستان ها از

ورزش روستایی، وجود پهلوانان و ورزشکاران بااخلاق و نامی ورزش های روستایی در سطح استان، وجود سالن های سرپوشیده در سطح روستاهای استان، وجود سمن های فعال در حوزه ورزش در سطح روستاها، حمایت مسئولان عالی استان از ورزش روستایی، افزایش فارغ التحصیلان و ارتقای سطح تحصیلات مریبان و داوران روستایی، توجه ویژه دولت ووزارت ورزش به موضوع ورزش به عنوان یکی از محورهای توسعه در مناطق روستایی حاصل شده است. اثرات برگزاری رویدادهای ورزشی بر جذب و جلب بیشتر مخاطبان ورزشی بر کسی پوشیده نیست. لذا برگزاری جشنواره های ورزشی تاثیر بسیار زیادی بر افزایش میزان علاقمندی روستائیان و عشایر جهت مشارکت و حضور در فعالیت های ورزشی بویژه ورزش های بومی و محلی دارد. تحقیقات متعدد بر اهمیت برگزاری رویدادهای ورزشی مختلف به منظور افزایش میزان حضور افراد در فعالیت های ورزشی تاکید داشته اند. جوادی پور و همکاران (۱۳۹۲) یکی از فرصت های توسعه ورزش همگانی را برگزاری همایش های پیاده روی خانوادگی بیان داشته اند که این موضوع به عنوان یکی از ده ها رویداد ورزشی در حوزه ورزش همگانی می تواند در معرفی و توسعه ورزش همگانی موثر باشد. همچنین شعبانی و همکاران (۱۳۹۰) در تحقیق خود نبود نظام هماهنگ در برگزاری مسابقات همگانی را از چالش های جدی عدم توسعه یافتگی در ورزش همگانی کشور بیان داشتند. دیلمی (۱۳۹۲) نیز در تحقیقی با عنوان "تدوین استراتژی توسعه ورزش همگانی استان گلستان"، برگزاری جشنواره های ورزش همگانی را از راه های توسعه میزان مشارکت افراد در فعالیت های ورزشی گزارش نمود. نتایج تحقیق حاضر با نتایج تحقیقات سایر محققان از جمله دهقان قهفرخی (۱۳۹۳)، دیلمی (۱۳۹۲)، شعبانی و همکاران (۱۳۹۰) و جوادی پور و همکاران (۱۳۹۲) همخوانی دارد.

- استفاده از امکانات رسانه های گروهی در جهت ترویج ورزش روستایی (S5 ، S12 ، O4 ، O8 ، O9).

این استراتژی برگرفته از قوت هایی همچون حمایت وتوجه مدیرکل و مدیران ادارات ورزش و جوانان شهرستان ها از ورزش روستایی، وجود پهلوانان و ورزشکاران بااخلاق و نامی ورزش های روستایی در سطح استان، حضور جامعه جوانان ونوجوانان در زمینه ورزش روستایی، وجود ورزش های بومی و محلی متعدد در سطح استان و فرصت هایی همچون تاکید تعالیم دینی در پرداختن به امر ورزش، تغییر نگرش

مردم و مسئولان به نقش مثبت ورزش در مناطق روستایی، تاکید قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مبنی بر رایگان بودن ورزش برای کلیه اقشار، توجه رسانه های گروهی در زمینه آموزش و ترویج ورزش در مناطق روستایی می باشد. استفاده از رسانه ها برای عمومی کردن یک فرهنگ، همواره از کاربردی ترین ابزارهای موجود شناخته شده است. رسانه ها، نقش قدرتمندی در افزایش آگاهی جامع نسبت به یک موضوع خاص دارند. در بین رسانه ها، یکی از بهترین شیوه های آموزش و جلب مخاطب، رسانه تصویری است (قاسم زاده میرکلایی، ۱۳۹۲). همتی نژاد (۱۳۸۷) در تحقیقی با عنوان "برنامه ریزی راهبردی فدراسیون قایقرانی و اسکی روی آب"، افزایش پخش مسابقات در رسانه ها را روشی برای عمومی کردن این ورزش بیان کرد. قاسمی (۱۳۸۴)، شعبانی و همکاران (۱۳۸۷)، جلال (۱۳۸۹)، قاسم زاده و همکاران (۱۳۹۱) و دیلمی (۱۳۹۲) در مورد استفاده از تبلیغات گسترده و وسیع در رسانه های گروهی برای ترویج و افزایش شناخت رشته های ورزشی تاکید داشته اند. نتایج حاصل از تحقیق حاضر با نتایج تحقیقات قاسم زاده و همکاران (۱۳۹۱)، شعبانی بهار و همکاران (۱۳۸۷)، جلال (۱۳۸۹) و دیلمی (۱۳۹۲) همخوانی دارد.

- بهره گیری از جاذبه های طبیعی جهت توسعه ورزش روستایی (S1، S8، S9، O7، O11).
- این استراتژی از قوت هایی همچون وجود فضاهای ورزشی روباز در سطح استان، وجود ورزش های بومی و محلی متعدد در سطح استان و فرصت هایی چون توجه ویژه دولت و وزارت ورزش به موضوع ورزش به عنوان یکی از محورهای توسعه در مناطق روستایی، وجود منابع طبیعی رودخانه ها و امکان استفاده از آنها در مناطق روستایی در جهت توسعه استخراج شده است.
- محیط روستاها معمولاً دارای شرایط ویژه ای هستند که از جمله آن ها می توان به وجود جاذبه های طبیعی همچون: کوه، دشت، جنگل، رودخانه و ... اشاره نمود. وجود منابع طبیعی مختلف در روستاها، امکان برگزاری رشته های ورزشی متعددی را در این اماکن فراهم می نماید و می تواند نقش مهمی در توسعه میزان مشارکت افراد در فعالیت های ورزشی در محیط های روستایی داشته باشد (نودهی، ۱۳۹۳، ۸۶). اکبری و چیدری (۱۳۸۸) در نتیجه تحقیق خود گزارش نمودند که ترویج منابع طبیعی می تواند نقش بسزایی در توسعه ورزش ماهی گیری ایفا نماید (اکبری و چیدری، ۱۳۸۸، ۲۴). سجادیان و سجادیان (۱۳۹۰) نیز در گزارش تحقیقی خود اعلام نمودند که جاذبه های طبیعی از جمله وجود کوه ها می تواند در افزایش میزان مشارکت افراد در فعالیت های

ورزشی در روستاها و همچنین توسعه گردشگری ورزشی روستایی داشته باشد (سجادیان و سجادیان، ۱۳۹۰، ۹۵). نتایج تحقیق حاضر با نتایج تحقیقات نودهی (۱۳۹۳)، دیلمی (۱۳۹۲) و سجادیان (۱۳۹۰) همخوانی دارد.

• حمایت و نظارت بیشتر اداره کل ورزش و جوانان استان و همچنین ادارات شهرستان ها در توسعه ورزش های روستایی (S1، S3، S4، T6، T9).

این استراتژی از تلفیق قوت هایی همچون: حضور نیروهای علاقمند متعهد و کاردان در زمینه ورزش روستایی در سطح استان، فعال بودن هیات های ورزشی روستایی در تمامی شهرستان های استان، وجود شوراهای ورزشی در سطح روستاها، وجود سمن های فعال در حوزه ورزش در سطح روستاها و تهدیدهایی همچون افزایش نرخ بیکاری در روستاها، آشنایی ناکافی دهیاران و شوراهای اسلامی مناطق روستایی با اهداف ورزش و تربیت بدنی استخراج شده است. بی تردید، حجم زیاد و گستردگی کار و فعالیت در ورزش همگانی، مداخله و ورود همه دستگاه های اجرایی استان را می طلبد تا ضمن رفع ضعف ها و کاستی ها از فرصت های موجود در توسعه و همه گیر نمودن ورزش همگانی استفاده نمایند و پاسخگوی خیل علاقمندان به ارتقای سلامتی و تندرستی از طریق ورزش همگانی باشند. با توجه به شمار زیاد نهادهای مختلف فعال در بخش ورزش از خرد تا کلان به شکل دولتی، عمومی، خصوصی، تعاونی و NGO و نقش مهم هر یک از آنها، لازم است با مشارکت همه جانبه و فراگیر، ضمن حفظ یکپارچگی، اقدام به تسهیم کار کرد تا از این طریق هم افزایی در پیشبرد اقدامات نیز میسر گردد (دیلمی، ۱۳۹۲: ۱۰۰). در تحقیقاتی که در کشور نیجریه با هدف رشد و گسترش ورزش های بومی و محلی صورت گرفت، حضور و حمایت دولت ها در تمامی سطوح برای رشد و گسترش بازی های بومی و محلی و قوی کردن پایه های این ورزش ها در میان آحاد جامعه ضروری قلمداد شد (هنرور و همکاران، ۱۳۹۳، ۴۹۶). تحقیقات داخلی متعددی نیز بر اهمیت و ضرورت حمایت اداره کل و سایر ادارات ورزش و جوانان در استان های مختلف جهت توسعه ورزش تاکید داشته اند که از آن جمله به پژوهش نودهی (۱۳۹۳)، دهقان و همکاران (۱۳۹۳)، دیلمی (۱۳۹۲) و جوادی پور (۱۳۹۰) می توان اشاره نمود. نتایج تحقیق حاضر با نتایج تحقیقات مذکور در خصوص راهبرد حمایت اداره کل و سایر ادارات ورزش و جوانان جهت توسعه ورزش همخوانی دارد.

- توانمندسازی ساختار تشکیلات ورزش روستایی (دهیاری ها و شوراهای) جهت توسعه ورزش های روستایی (S5 ، S10 ، S12 ، T2 ، T10).

این استراتژی از تلفیق قوت هایی حضور نیروهای علاقمند متعهد و کاردان در زمینه ورزش روستایی در سطح استان، وجود شوراهای ورزشی در سطح روستاها، وجود سمن های فعال در حوزه ورزش در سطح روستاها و تهدیدی همچون آشنایی ناکافی دهیاران و شوراهای اسلامی مناطق روستایی با اهداف ورزش و تربیت بدنی استخراج شده است. متأسفانه، در کشورهای در حال توسعه سازمان های ورزشی به دلایل مختلف در خدمت توسعه ورزش قهرمانی اند. اگرچه تاکید بر ورزش قهرمانی جایگاه کشور را ارتقا می دهد، اما هزینه های زیاد متضمن سلامتی جامعه نخواهد بود؛ برعکس ذهن برنامه ریزان را از ورزش همگانی و مفید برای جامعه، به اشتباه به سوی برنامه ریزی صرف برای ورزش قهرمانی هدایت می کند. پژوهش ها نشان داده است مسئولان و برنامه ریزان ورزشی با برنامه ریزی و گسترش بیشتر ورزش های سبک و غیر رقابتی، شناسایی نیازها و علایق ورزشی افراد و همچنین با تنوع بخشیدن به ورزش ها و خدمات ارائه شده در برنامه های ورزش همگانی و تفریحی می توانند زمینه مشارکت ورزشی افراد را فراهم آورند (دیلمی، ۱۳۹۲: ۱۰۲).

- رویکرد تخصص محوری و شایسته سالاری در ساختار نیروی انسانی ورزش روستایی (W5 ، W7 ، O6 ، O10).

این استراتژی از نقطه ضعفی چون ضعف ساختار نیروی انسانی ورزش روستایی در سطح استان و فرصت هایی همچون افزایش فارغ التحصیلان و ارتقای سطح تحصیلات مربیان و داوران روستایی توجه ویژه دولت و وزارت ورزش به موضوع ورزش به عنوان یکی از محورهای توسعه در مناطق روستایی حاصل شده است. نبود کارکنان آگاه و آموزش دیده در زمینه باز های بومی و محلی در فدراسیون ها برای پاسخگویی به نیازهای این بازی ها مشکل جدی در راه احیا و ترویج این بازی ها می باشد که دولت باید کارکنان کوشا و آموزش دیده را برای این کار استخدام نماید. همچنین، کارکنانی که آموزش ندیده اند یا در این زمینه به روز نیستند، در موسسه های ملی تعلیم داده شوند (آکینمی، ۲۰۰۹: ۲۳۲).

ندری (۱۳۸۸) در نتیجه تحقیق خود جهت توسعه ورزش همگانی در استان لرستان گزارش نمود که یکی از راهبردهای توسعه ورزش های همگانی، استفاده از افراد متخصص و کارشناسان خبره در مسئولیت های ورزشی در سطح استان می باشد. همچنین دیلمی (۱۳۹۲) نیز بر استفاده از کارشناسان و متخصصان ورزشی در هیات های ورزشی برای توسعه ورزش همگانی در سطح استان گلستان تاکید نمود. جوادی پور (۱۳۹۰) در تحقیق خود یکی از آسیب های موجود ورزش همگانی را فقدان نیروی کارآمد و متخصص به لحاظ کمی و کیفی دانسته و عدم برنامه ریزی جامع را نیز از دیگر ضعف های ورزش همگانی بیان داشته است که این موضوع می تواند ناشی از ضعف ساختار نیروی انسانی و عدم مدیریت واحد و سیاست یکسان در ورزش همگانی باشد. یافته های تحقیقات یاد شده با نتایج حاصل از تحقیق حاضر در زمینه استفاده از نیروهای متخصص و کارآمد در ساختار نیروی انسانی ورزش همخوانی دارد.

• داشتن رویکرد برنامه محور در توسعه ورزش روستایی (W8 ، W11 ، O2 ، O6 ، O10).

این استراتژی از ضعف هایی چون توجه ناکافی به ورزش روستاها و عشایر در سطح استان، ضعف برنامه های کوتاه مدت و بلند مدت در حوزه ورزش روستایی و فرصت هایی همچون تاکید قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مبنی بر رایگان بودن ورزش برای کلیه اقشار، توجه ویژه دولت و وزارت ورزش به موضوع ورزش به عنوان یکی از محورهای توسعه در مناطق روستایی استخراج شده است. بدون تردید، نداشتن برنامه ریزی منجر به هدر رفتن امکانات و منابع خواهد شد. یکی از برجسته ترین ویژگی کشورهای توسعه یافته، توجه به دانش مدیریت به عنوان یکی از ضروریات بلامنازع پیشرفت، توسعه و رشد اقتصادی و اجتماعی است. در این میان، آنچه به عنوان اصلی ترین کارکرد مدیریت (در سطوح مختلف) هر کشور مورد بحث است، همانا برنامه ریزی و تلاش برای نیل به هدف های پیش بینی شده در آن است. رخدادهای چند دهه گذشته همراه با نیازهای جدید حادث در این سال ها از خصوصیتی برخوردارند که با تکیه صرف بر برنامه های متداول و غیرمنعطف نمی توان با این رخدادهای و نیازها مقابله و همگامی کرد. از این رو، از سه دهه قبل توجه مدیران و صاحب نظران به سمت برنامه ریزی بلندمدت و به ویژه برنامه ریزی استراتژیک جلب شده و برنامه ریزی برای ورزش به یکی از دغدغه های اصلی حکومت ها بدل شده است. این ضرورت از اواخر دهه پنجاه و اوایل شصت میلادی به دلیل شرایط ویژه

جهانی و رشد تدریجی از تباطات بیشتر نمود پیدا کرده است (دیلمی، ۱۳۹۲: ۱۳). هنرور و همکاران (۱۳۹۳) گزارش کردند که داشتن برنامه توسعه و نیز تهیه طرح جامع ورزش های بومی و محلی از جمله مهم ترین عوامل برای ارتقای ورزش ها و بازی های بومی و محلی در کشور می باشد (هنرور و همکاران، ۱۳۹۳، ۵۰۵). نتایج پژوهش حاضر با نتایج تحقیقات هنرور و همکاران (۱۳۹۳)، غفرانی (۱۳۸۶) و نودهی (۱۳۹۳) همخوانی دارد.

• فرهنگ سازی و ترویج ورزش های بومی و محلی در مدارس (W3، W4، T2، T5، T7).

این استراتژی از ضعف های توجه ناکافی به ورزش روستاها و عشایر در سطح استان، عدم توجه کافی به ورزش مدارس در مناطق روستایی و تهدیدهای توجه ناکافی به ورزش پرورشی و آموزشگاهی به عنوان زیر ساخت ورزش روستایی به دلیل کمبود امکانات، عدم کفایت اهرم های حمایتی در امر توسعه ورزش روستایی استخراج شده است. آموزش معلمان تربیت بدنی و نیز اجرای بازی های بومی و محلی در قالب درس تربیت بدنی در مدارس و دانشگاه ها و نیز ترویج آن ها در دانشکده های تربیت بدنی در قالب واحد های نظری و عملی از جمله راهبردهای توسعه ورزش های روستایی و بازی های بومی و محلی می باشد (هنرور و همکاران، ۱۳۹۳: ۵۰۴). در تحقیقاتی که کمیته ورزش هنگ کنگ در سال ۲۰۰۹ با عنوان "میزان مشارکت در ورزش همگانی و فعالیت های بدنی شهروندان هنگ کنگی" انجام داد، تعدادی از کشور های منتخب مورد بررسی قرار گرفتند و نتایج نشان داد که در مدارس کشور چین به منظور توسعه فعالیت های ورزشی هر دانش آموز باید یک ساعت فعالیت جسمانی در هر روز داشته باشد. همچنین، سازماندهی دانش آموزان به منظور شرکت در برنامه های ورزشی در فضای باز مثل پیاده روی و برنامه های اردویی دو بار در سال مد نظر می باشد. در کشور هنگ کنگ نیز هدف اصلی "برنامه ورزش مدارس" و "تمرینات تندرستی برای همه"، تشویق تمام شهروندان هنگ کنگی به مشارکت روزانه در فعالیت های جسمانی با شدت متوسط و حداقل به مدت ۳۰ دقیقه می باشد (دیلمی، ۱۳۹۲: ۵۴). نتایج تحقیق حاضر پیرامون لزوم ترویج ورزش های بومی و محلی در مدارس با نتایج تحقیقات دهقان قهفرخی (۱۳۹۳)، نودهی (۱۳۹۳)، دیلمی (۱۳۹۲) و غفرانی (۱۳۸۶) همخوانی دارد.

• ایجاد انگیزه در بخش های خصوصی در حمایت از ورزش روستایی (W1، W2، W9، T8).

این استراتژی از ضعف های متناسب نبودن امکانات ورزشی موجود با نیازهای ورزشی روستاییان، کمبود میزان تجهیزات ورزشی مطلوب در سطح روستاهای استان، عدم استقبال بخش خصوصی در ایجاد امکانات ورزشی در مناطق روستایی و تهدیدهای عدم حمایت بخش خصوصی در تحت پوشش قرار دادن تیم های ورزشی در مسابقات استخراج شده است. ورود بخش خصوصی به سیستم هر کشوری بار زیادی از دوش دولت بر می دارد، اما قبل از ورود این بخش به چرخه اجتماعی و اقتصادی، وضع قوانین کارآمد و نظارت موثر ضروری است. بدیهی است که ورزش نیز به عنوان یک پدیده اجتماعی از این قاعده مستثنی نیست. البته بخش خصوصی باید از سوددهی فعالیت خود مطمئن شود و تنها در این صورت است که وارد فعالیت خواهد شد. به طور کلی، مهم ترین هدف از خصوصی سازی در بیشتر حیطه ها، افزایش کارایی و بهینه سازی تخصیص منابع بوده است (قاسم زاده میرکلایی، ۱۳۹۲). در واقع، حمایت مالی انگیزه شرکت در بسیاری از فعالیت های ورزشی است و چنانچه این حمایت قطع شود، انگیزه نیز از بین خواهد رفت. وود کیم (۲۰۱۰) حمایت مالی را از عمده ترین دلایل توسعه ورزش در ایالات متحده دانسته و بیان می دارد که اگر حمایت مالی از آن برداشته شود، هیچ یک از ورزش های حرفه ای در این کشور نمی توانند به حیات خود ادامه دهند. قاسم زاده میرکلایی (۱۳۹۲) حمایت بخش خصوصی را یکی از راهبردهای توسعه ورزش دوومیدانی در ایران گزارش نمود. همچنین، غفرانی (۱۳۹۲) در تحقیق خود افزایش مشارکت بخش خصوصی در سرمایه گذاری در ورزش را به عنوان استراتژی توسعه ورزش همگانی و قهرمانی استان سیستان و بلوچستان بیان کرد. سیف پناهی (۱۳۹۰) در تحقیق خود جلب و جذب حمایت های بخش دولتی و خصوصی را به منظور توسعه ورزش استان کردستان مناسب دانست. در مورد حمایت بخش خصوصی از ورزش، یافته های این تحقیق با پژوهش قاسم زاده میرکلایی (۱۳۹۲)، غفرانی (۱۳۸۹) و سیف پناهی (۱۳۹۰) همخوانی دارد.

- تاکید بر اهمیت و ضرورت توسعه ورزش در مناطق روستایی و عشایری (W3، W5، T2، T3، T10).

این استراتژی از ضعف های توجه ناکافی به ورزش روستاها و عشایر در سطح استان و عدم توجه کافی به ورزش مدارس در مناطق روستایی و تهدیدهایی همچون نبود باور لازم در مردم مناطق روستایی به

ضرورت ورزش، افزایش آمار معتادان به مواد مخدر در مناطق روستایی و آشنایی ناکافی دهیاران و شوراهای اسلامی مناطق روستایی با اهداف ورزش و تربیت بدنی استخراج شده است. با توجه به دسترسی آسان و سریع افراد به مواد مخدر، یکی از بهترین و به صرفه ترین روش ها در کنار روش های تبلیغاتی و رسانه ای دیگر برای منع و جلوگیری از افراد جامعه برای مبتلا شدن به این بیماری مهلک، ورزش و پرداختن به فعالیت جسمانی است که می تواند پشتوانه محکمکی برای سالم نگه داشتن جامعه از بروز هرگونه آسیب های روانی و جسمانی به شمار آید. گسترش و توسعه ورزش همگانی و تفریحی، از سیاست هایی است که به شدت مورد توجه دولت ها قرار گرفته است، زیرا سطح سلامت جامعه به ورزش همگانی مرتبط است و همه گروه های اجتماعی و سنی می توانند در آن شرکت کنند و دولت ها نیز می کوشند با انواع وسایل ارتباط جمعی و تبلیغی در این زمینه گام بردارند. لذا با توجه شرایط موجود لزوم ترویج فرهنگ ورزش همگانی، تحرک و تندرستی در یک برنامه ریزی دراز مدت بیش از پیش احساس می شود (دیلمی، ۱۳۹۲: ۱۰۸). نتایج پژوهشی در دانمارک نشان داد انگیزه مردم از شرکت در فعالیت های ورزشی، رسیدن به درجات بالا و دستیابی به شعار المپیک (سریعتر، بالاتر، قویتر) نیست، بلکه تندرستی، نشاط و روابط اجتماعی دلایل مهم شرکت در فعالیت های ورزشی بوده است (غفوری فرد و همکاران، ۱۳۸۲). نوذهی (۱۳۹۳)، دهقان (۱۳۹۳) و دیلمی (۱۳۹۲) نیز در تحقیقات خود بر اهمیت توسعه ورزش و فعالیت های بدنی در سطح جامعه تاکید نموده اند که نتایج تحقیقات آنان با نتایج پژوهش حاضر همخوانی دارد.

- فراهم کردن تسهیلات و تجهیزات ورزشی رایگان برای روستاییان از طریق افزایش میزان اعتبارات مالی تخصیصی به ورزش روستایی (W1، W6، W12، T1، T9).

این استراتژی از ضعف های متناسب نبودن امکانات ورزشی موجود با نیازهای ورزشی روستاییان، متناسب نبودن منابع مالی و اعتباری در بخش ورزش روستایی و کمبود بودجه و منابع مالی و اعتباری در بخش ورزش روستایی و تهدیدهایی همچون مشکلات اقتصادی و معیشتی مردم در سطح روستاها و افزایش نرخ بیکاری در روستاها استخراج شده است. در بیشتر کشورهای دنیا، کمک های دولت یکی از منابع عمده برای برنامه های همگانی و قهرمانی ورزش و تفریحات محسوب می شود. سهم دولت در توسعه ورزش و

همچنین ایجاد زیرساخت های ورزشی بسیار مهم و موثر است. امروزه، بسیاری از دولت ها به هزینه های ورزشی خود به عنوان هزینه نمی نگرند، بلکه آن را نوعی سرمایه گذاری برای کسب اعتبار بین المللی، ایجاد حس غرور ملی، افزایش سلامت جامعه، ایجاد اشتغال و ... می نگرند (زمانی، ۱۳۸۹). در استرالیا، پس از کسب نتایج بسیار ناامید کننده در بازی های المپیک ۱۹۷۶ مونترال، دولت فدرال از ورزش قهرمانی بسیار حمایت کرد که این روند به ایجاد موسسه ورزش استرالیا در سال ۱۹۸۱ انجامید. قراخانلو (۱۳۸۸). در تحقیقی با عنوان "بررسی وضع موجود و تدوین شاخص های استعدادیابی در رشته فوتبال" دریافت که سیستم استعدادیابی تهران با مرکز استان ها با شهرستان ها دارای تفاوت معناداری با هم می باشند. این بدان معناست که در شهرستان ها به دلیل پاره ای از کمبودها نظیر اعتبارات، امکانات و وسایل ورزشی به مقوله استعدادیابی توجه لازم صورت نمی گیرد. رضائی نژاد (۱۳۸۸) بیان کرد که وجود فضای مناسب تمرین، یکی از موارد مهم در ایجاد انگیزه حضور در فعالیت های ورزشی می باشد. نتایج پژوهش رافوس و تروالسون (۲۰۱۰) نشان داد که تعداد و میزان پراکندگی امکانات و تجهیزاتی که به جمعیت اختصاص داده شده، فرصت بیشتری برای مشارکت در ورزش را فراهم می آورد (دیلمی، ۱۳۹۲). پژوهشگران دیگری از جمله قاسم زاده (۱۳۹۲) و غلامرضا پور (۱۳۸۹) نیز بر کیفیت تجهیزات سخت افزاری به عنوان راهی برای توسعه و ترویج رشته های ورزشی اشاره داشته اند که با نتایج تحقیق حاضر همخوانی دارد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

منابع

- احمدزاده، زهرا؛ عبدی مقدم، سعید؛ فرخی، احمد. (۱۳۹۳). "تأثیر بازی های رایانه ای و بومی - محلی بر هماهنگی چشم و دست کودکان ۷ تا ۱۰ ساله". فصلنامه رفتار حرکتی. شماره ۱۵، صص ۷۳-۶۱.
- اشرفی، لیلا. (۱۳۸۶). "بازی های سنتی آذربایجان". فصلنامه فرهنگ مردم ایران. شماره ۲۷، صص ۱۵۲-۱۴۷.
- اکبری، حکیمه؛ خلجی، حسن و شفیع زاده، محسن. (۱۳۸۶). "تأثیر بازی های بومی و محلی بر رشد مهارت های جابه جایی پسران ۷ تا ۹ ساله". حرکت. شماره ۳۴، صص ۴۳-۳۴.
- اکبری، رویا و چیدری، محمد. (۱۳۸۸). "نقش ترویج منابع طبیعی در احیا و توسعه اماکن ماهیگیری ورزشی از دیدگاه ماهیگیران ورزشی (مطالعه موردی: رودخانه و دریاچه سد لار)". پژوهش های ترویج و آموزش کشاورزی. سال دوم، شماره ۴، صص ۲۷-۱۵.
- جلال، حامد. (۱۳۸۹). "تعیین و مطالعه عوامل توسعه ورزش قهرمانی دوومیدانی کشور از دیدگاه صاحب نظران، مربیان و ورزشکاران". پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور.
- جوادی پور، محمد. (۱۳۹۰). "برنامه راهبردی فدراسیون ورزش های همگانی". طرح پژوهشی وزارت ورزش و جوانان، فدراسیون ورزش های همگانی.
- حسن پور، غلامحسین. (۱۳۸۷). ورزش های بومی، سنتی و محلی. تهران: بامداد کتاب
- دهقان قهفرخی، امین. (۱۳۹۳). "تدوین برنامه راهبردی اداره کل ورزش و جوانان خوزستان با استفاده از روش ترکیبی SWOT و AHP". طرح پژوهشی اداره کل ورزش و جوانان استان خوزستان.
- دیلمی، کیانوش. (۱۳۹۲). "طراحی برنامه راهبردی توسعه ورزش همگانی استان گلستان". پایان نامه کارشناسی ارشد، رشته تربیت بدنی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ساری.
- رضانی نژاد، رحیم. (۱۳۸۸). "بررسی انگیزه های شرکت کنندگان در ورزش های همگانی در فضاهای روباز". حرکت. شماره ۲، صص ۱۹-۵.

- سازمان تربیت بدنی جمهوری اسلامی ایران. (۱۳۸۴). **مطالعات تفصیلی توسعه ورزش قهرمانی**. انتشارات سیب سبز. صص ۹۷-۷۵.
- سجادیان، ناهید و سجادیان، مهیار. (۱۳۹۰). **"امکان سنجی کوهپیمایی تفریحی- ورزشی در جهت گردشگری روستایی استان مازندران با بهره گیری از GIS"**. نشریه مسکن و محیط روستا. شماره ۱۳۳، صص ۱۰۰-۸۵.
- سواری، مصطفی. (۱۳۹۰). **"نگاهی به بازی های محلی خوزستان"**. آموزشی. دوره یازدهم، شماره ۳، صص ۴۴-۴۳.
- سیف پناهی شعبانی، جبار؛ گودرزی، محمود؛ حمیدی، مهرزاد و خطیبی، امین. (۱۳۹۰). **"طراحی و تدوین راهبرد توسعه ورزش قهرمانی استان کردستان"**. نشریه مدیریت ورزشی. شماره ۸، صص ۷۳-۵۷.
- شرکت رادسامانه. (۱۳۸۲). **سند راهبردی نظام جامع توسعه تربیت بدنی و ورزش کشور**.
- شعبانی بهار، غلامرضا. (۱۳۸۵). **اصول و مبانی تربیت بدنی و ورزش**. چاپ دوم، همدان: انتشارات بوعلی سینا
- غفرانی، محسن. (۱۳۸۶). **"طراحی و تدوین استراتژی توسعه ورزش همگانی و قهرمانی استان سیستان و بلوچستان"**. رساله دکتری، دانشگاه تهران.
- غفرانی، محسن. (۱۳۹۰). **"طراحی و تدوین استراتژی توسعه ورزش قهرمانی استان گلستان"**. فصلنامه پژوهش های فیزیولوژی و مدیریت در ورزش. شماره ۵، صص ۳۴-۱۷.
- غفوری، فرزاد؛ رحمان سرشت، حسین؛ کوزه چیان، هاشم و احسانی، محمد. (۱۳۸۲). **"مطالعه و بررسی نگرش متخصصان تربیت بدنی به نقش رسانه های همگانی در گرایش مردم به ورزش قهرمانی و همگانی"**. نشریه حرکت. شماره ۱۶، ۷۸-۵۷.
- غلامرضا پور، مصیب. (۱۳۸۹). **"بررسی شیوه بهره برداری و تعیین عوامل موثر بر بهره وری اماکن ورزشی استان مازندران"**. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شمال.

- قاسم زاده میرکلایی، ابراهیم. (۱۳۹۲). "تدوین برنامه استراتژیک استعدادیابی فدراسیون دوومیدانی ایران". پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده تربیت بدنی، دانشگاه مازندران.
- قاسمی، محمد هادی. (۱۳۸۴). "مقایسه دیدگاه ورزشکاران، مربیان و صاحب نظران در مورد راهکارهای پیشرفت ورزش ژیمناستیک کشور". پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت معلم تهران.
- کاشف، میرمحمد. (۱۳۸۷). "پژوهشی پیرامون بازی های بومی و محلی استان آذربایجان غربی". نشریه حرکت. شماره ۲، ص ص ۶۶-۵۳.
- معتمدی، پژمان؛ مهدوی نژاد، رضا. (۱۳۸۷). تاریخ تربیت بدنی و ورزش. دانشگاه اصفهان. صص ۳۵-۳۲.
- میرنیا، سیدعلی. (۱۳۸۱). نگاهی به فرهنگ عامه خراسان. انتشارات سخن گستر. ص ۱۱.
- نودهی، محمدعلی. (۱۳۹۳). "طراحی نظام توسعه ورزش و تربیت بدنی در روستاهای استان گلستان با رویکرد به توسعه ورزش های بومی و محلی استان". طرح پژوهشی اداره کل ورزش و جوانان استان گلستان.
- هنرور، افشار؛ غفوری، فرزاد؛ ططری، احسان؛ لطیفی، حجت الله. (۱۳۹۳). "شیوه های احیا، ترویج و ارتقای ورزش ها و بازی های بومی و محلی در کشور". نشریه مدیریت ورزشی. شماره ۳، صص ۵۰۹-۴۹۳.

- Adeogun S. O. (2002). "Basic skills and techniques of traditional sport in Nigeria". Tolly graphic production Lagos Nigeria, pp :23-28.
- Akinemi A. (2009). "Traditional Sports & Games in Nigeria". National Institute for Sports. Lagos, igeria, pp: 230-236.
- Eichberg, H. (2005). "Traditional games". University of Southern Denmark, Centre for Sport, Health and Civil Society, Gerlev, pp: 27-29.
- Green field P.M. (1994). "Cognitive socialization by computer game in two cultures: inductive discovery or mastery of an iconic code?". Journal of applied developmental psychology.35:89-104.
- Greiremeyer Tobias, Asswald Silvia. (2010). "Effects of prosocial behavior". Journal of personality and social psychology. 98: 211-21.
- Jean loup et al. (2004). Strategic and performance management of olympic sport organizations. human kinetics. first edition

- Krist, S. (2004). "Where going back is a step forward. The retraditionalizing of sport games in post-Soviet Buriatia". In *Sibirica Journal of Siberian Studies*. London, pp: 104-115.
- Medway Council. (2005 – 2010). **Sports development strategy.**
- Sporting equals Lancaster House. (2005 – 2008). **Sporting equals community development strategy for sport.**

Codification of Developmental Strategy for Rural and Indigenous Sports in Golestan Province

Mohammad Ali Noudehi

PH.D. Student in Sport Management, Department of Physical Education, Gorgan Branch, Islamic Azad University, Gomishan, Iran

Mojtaba Ahmadi

PH.D. Student in Sport Management, Department of Physical Education, Bandargaz Branch, Islamic Azad University, Bandargaz, Iran

Gholam Reza Noudehi

PH.D. Student in Sport Management, Department of Physical Education, Bandargaz Branch, Islamic Azad University, Bandargaz, Iran

Mohammad Sadegh Dadashi

PH.D., Assistant professor, Department of Physical Education, Bandargaz branch, Islamic Azad University, Bandargaz, Iran

Received: 25 Apr. 2015

Accepted: 25 Nov. 2015

The study is to codification of developmental strategy for rural and indigenous sports in Golestan province. The method of the research was analytical-descriptive, in terms of results was an applied and case study. The population of this study included university professors, Ph.D. in physical education, sport and youth leaders and the rural sports bodies which include 94 people. Due to the limitations of society, sampling was carried out on a full count. A researcher-made questionnaire was used to gather the required information. The validity of questionnaire was approved by 10 professors of Ph.D. degree in sport management. The reliability of questionnaire using the method of Cronbach's alpha obtained 82.0. To analyze the data, descriptive statistics (tables, charts, etc.) and inferential statistics (Friedman test) were used.

Eventually 12 strengths, 12 weaknesses, 12 opportunities and 10 threats were identified. The results showed that the most important strength was winning medals in some disciplines in the national and international levels. The important weakness was inadequate attention to the sport of rural and tribes. The most important opportunity was presence of different tribes and cultures in rural areas and the most important threat was influence of the western culture adored by the youth. According to the analysis, the strategic position of rural sports is in the WT (defensive) region. According to this, the rural sports development strategies include of 3 SO strategies, 2 ST strategies, 2 WO strategies and 4 WT strategies.

Key words: Strategy, Rural Sport, Indigenous and Local Sport and Golestan Province

